

Datum
2021-11-02
Vår referens
Maria Bredin
Strateg
Maria.Bredin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Länsstyrelsen Skåne - Samråd om riskhanteringsplan för Malmö enligt översvämningsdirektivet STK-2021-1127

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne har berett Malmö stad tillfälle att yttra sig i samrådet om förslag på riskhanteringsplan för Malmöområdet, ett av 25 geografiska områden i Sverige som bedöms ha en betydande översvämningsrisk. Som grund ligger EU:s översvämningsdirektiv vars syfte är att minska konsekvenserna av översvämningar och värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Riskhanteringsplanen omfattas av miljöbalkens bestämmelser om strategisk miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför upprättats och ingår i samrådet. Ärendet har inom Malmö stad remitterats till stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden och tekniska nämnden. Stadskontoret har tagit fram förslag på yttrande baserat på nämndernas synpunkter. Stadskontoret har också samarbetat med andra kustkommuner i Skåne och tagit fram förslag på ett gemensamt yttrande som komplement till Malmö stads egna remissvar.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar det till Länsstyrelsen Skåne.
2. Kommunstyrelsen ställer sig bakom förslag på gemensamt yttrande från kustkommuner i Skåne och att detta skickas till Länsstyrelsen Skåne.
3. Kommunstyrelsen förklarar paragraferna omedelbart justerade.

Beslutsunderlag

- Följebrev Malmö
- Malmö samråd riskhanteringsplan
- Miljökonsekvensbeskrivning samråd Malmö
- Remissvar från stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 211020 § 394
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 211108 Remiss från Länsstyrelsen Skåne - Samråd om riskhanteringsplan för Malmö enligt översvämningsdirektivet
- Förslag till yttrande

- Remissvar från miljönämnden
- Miljönämnden beslut 211026 § 181
- Förslag gemensamt yttrande kustkommuner i Skåne
- Remissvar från tekniska nämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-11-08

Kommunstyrelsen 2021-11-10

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Skåne

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Miljönämnden

Ärendet

Länsstyrelsen i Skåne har berett Malmö stad tillfälle att yttra sig i samrådet om förslag på riskhanteringsplan för Malmöområdet. Ett av de 25 geografiska områden i Sverige som Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) bedömt har en betydande översvämningsrisk. Av dessa områden är sju belägna i Skåne (Helsingborg, Landskrona, Malmö, Falsterbo, Trelleborg, Ystad och Kristianstad). Länsstyrelsen Skåne har tagit fram riskhanteringsplaner (och i vissa fall tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar) för alla områden, och aktuell remiss för Malmöområdet omfattar kommunerna Lomma, Burlöv och Malmö. Till grund ligger EU:s översvämningsdirektiv vars syfte är att minska konsekvenserna av översvämningsrisker och värna om människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Malmö stad har även mottagit remissärende över riskhanteringsplan Falsterboområdet (se STK-2021-1126).

Malmö stad har beviljats anstånd från Länsstyrelsen att lämna in yttrande den 10 november, efter utsatt svarstid 1 november. Ärendet har inom Malmö stad remitterats till stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden och tekniska nämnden som alla inkommit med synpunkter.

Om riskhanteringsplanen

Uppdraget att ta fram riskhanteringsplaner grundar sig på ett EU-direktiv från 2007 som gäller översvämningsrisker. Direktivet syftar till att medlemsländerna ska arbeta för att minska negativa konsekvenser av översvämningsrisker. I Sverige är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarig myndighet för genomförande, men arbetet bedrivs i nära samarbete med länsstyrelserna. Syftet med riskhanteringsplanerna är att minska risken för att människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet drabbas av negativa konsekvenser till följd av översvämningsrisker. Riskhanteringsplanerna tas fram och följs upp i sexårscykler. Fokus bör enligt MSB ligga på åtgärder som kan vidtas inom kommande sexårsperiod (2022-2027) men åtgärder som kommer vidtas inom nästkommande cykel eller på längre sikt (t.ex. åtgärder som kräver långa tillståndsprocesser) kan också redovisas. Åtgärder bör vara realistiska, genomförbara och väl förankrade med den ansvarige aktören. Riskhanteringsplanen bör också tydligt ange när en viss åtgärd ska vara genomförd och när den ska följas upp.

Riskhanteringsplanen berör aspekter av hantering av översvämningsrisker med fokus på förebyggande arbete, skydd och beredskap till vilket ingår översvämningsprognoser och system för tidig varning. I planen finns bland annat kartor över riskområden och avrinningsområden, resul-

tatmål och åtgärder.

MSB har tagit fram fyra övergripande mål som utgår från översvämningsförordningens fyra fokusområden; människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Målen är vägledande för riskhanteringsplanerna.

- Värna människors liv och hälsa och minska antalet personer som påverkas negativt av en översvämning.
- Skydda och begränsa skador på livsmiljöer och ekosystem vid en översvämning.
- Skydda och begränsa skador på värdefulla kulturmiljöer och annat materiellt kulturarv vid en översvämning.
- Minska ekonomiska förluster, upprätthålla samhällsviktig verksamhet samt skydda och begränsa skador på egendom vid en översvämning.

Länsstyrelsen föreslår 21 resultatmål och därunder många olika åtgärder; förebyggande åtgärder (exempelvis att en mer omfattande och högre skyddsbarriär med portar som stängs vid högvatten kommer att behövas på längre sikt), skyddsåtgärder (exempelvis skyddsåtgärder för höga havsvattenstånd i Nyhamnen) samt beredskapsåtgärder.

Majoriteten av åtgärderna som föreslås för Malmö stad är åtgärder som redan återfinns i politiskt beslutade styrdokument som till exempel den kommunövergripande översiktsplanen och fördjupade översiktsplaner.

Genomförandet av planen har bedömts medföra betydande miljöpåverkan i enlighet med Miljöbedömningsförordningen 5 §, och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har därför upprättats. Syftet är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Under samrådstiden har länsstyrelsen kompletterat samrådshandlingarna med en kostnadsanalys. Kostnadsanalysen syftar till att ge en övergripande bild av de konsekvenser som uppstår till följd av kustöversvämnings samt att uppskatta åtgärds-kostnaden för en skyddsnivå som motsvarar ”högsta beräknade havsvattenstånd” år 2100. Konsekvenser avser här skador på bebyggelse, infrastruktur, hälsa, miljö och kulturarv eller störningar i samhällsfunktioner. Skadekostnader har beräknats för 2021 och för 2100 medan åtgärds-kostnader endast beräknats för 2100. I kostnadsanalysen gjord för Malmöområdet (Malmö, Burlöv och Lomma) har den totala investeringskostnaden uppskattats till ca 6,6 miljarder kronor. Kostnadsanalysen kan laddas ner på webben: [Kostnadsanalys av översvämnings-skydd \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/kostnadsanalys-av-oversvamnings-skydd)

Den största investeringskostnaden är associerad med anläggning av en skyddsport i yttre hamninloppet för ca 5,2 miljarder. I analysen beräknas den totala skadekostnaden för dagens scenario uppgå till 571,1 miljoner kronor och fram till år 2100 förväntas skadekostnaden ha ökat till 615 miljoner kronor. Kostnader relaterade till att Citytunneln översvämmas och tas ur funktion har ej varit möjliga att fastställa i kostnadsanalysen och ingår därför inte i den totala skadekostnaden. Kostnadsanalysen lyfter dock fram att dessa kostnader bör vara mycket omfattande. Varken statliga intressen, skyddsobjekt med risk för förorenings-spridning eller den omfattande exploatering som möjliggörs genom skyddsåtgärder och utfyllnader är inräknade i konsekvensanalysen.

Riskhanteringsplanerna kommer efter samrådet att kompletteras med resultat av kostnadsnyttoanalys över de föreslagna åtgärderna, prioritering av planernas åtgärder och beteckning av åtgärdernas åtgärdstyper. Länsstyrelsen planerar att årligen följa upp och redovisa genomförda åtgärder och revideringar i riskhanteringsplanen till MSB, liksom att ha en kontinuerlig dialog om åtgärdsarbetet med berörda kommuner.

Kortfattade synpunkter från stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljönämnden

Stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden är positiva till att riskhanteringsplanen tagits fram. Med hänsyn till den korta svarstiden inriktar sig båda nämndernas remissvar främst på de övergripande slutsatserna och planens övergripande struktur. När det gäller synpunkterna på samrådsversionens förslag till detaljerade mål och åtgärder har den korta svarstiden begränsat förutsättningarna för ett fullödigt svar. Miljönämnden har däremot riktat mer specifika synpunkter på några av åtgärdsförslagen.

Alla tre nämnderna menar att klimatanpassning är en fråga som behöver uppmärksammas mer, men att ansvar och skyldigheter är otydligt, exempelvis finansiering av åtgärder. Riskhanteringsplanen har i detta avseende en oklar roll och kommunernas ansvar för klimatanpassningen behöver förtydligas. Nämnderna pekar på behov av att uppföljningen av riskhanteringsplanen förtydligas med ansvar som kommunerna har och inte har samt statens rådighet. Åtgärder och resultatmål bör förtydligas utifrån om det är möjligheter för kommunen eller om det är juridiska skyldigheter. Fler aktörer än vad som är fallet idag behöver ha skyldigheter vilket behöver utredas på nationell nivå enligt alla tre nämnderna.

Vidare förordar alla tre nämnderna att SMHI som Sveriges expertmyndighet i klimatfrågor stärks och får ansvar för nationella klimatunderlag, liksom att MSB:s hotkartor används för likvärdiga underlag.

Nämnderna menar också att statens ansvar, bland annat för finansiering, behöver tydliggöras och utökas när det gäller skydd av statens samhällsviktiga verksamheter. Därtill ska Länsstyrelsen verka för att staten ska ändra lagrum och tolkningar för att möjliggöra och förenkla tillståndprocesser för att anlägga kustskydd. Miljönämnden lyfter även mer specifikt att staten bör utreda behovet av framtida kustskydd och att kostnader bör bäras av staten för denna typ av åtgärder.

Gällande resultatmål i planen anser alla tre nämnderna att dessa behöver ses över och att det är bra att MSB:s övergripande mål är vägledande. När det gäller åtgärdsförslagen lyfter alla tre nämnderna synpunkter kopplade till dessa. Bland annat motsätter sig tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden att länsstyrelsen tar på sig Boverkets ansvar att ta fram vägledning för kommunal planering samt åtgärder där länsstyrelsen uppmanar kommunen att upphäva gällande detaljplaner i så kallade riskområden. Miljönämnden lyfter även att några åtgärder strider mot MBS:s övergripande mål och poängterar att riskhanteringsplanen inte kan föregå beslut tagna i framtida miljö tillståndprocesser. Alla tre nämnderna saknar bland åtgärderna att länsstyrelsen agerar för att kuststäder ska kunna vara kvar och utvecklas

När det gäller kostnadsanalysen som länsstyrelsen kompletterade samrådshandlingen med i ett sent skede framhåller nämnderna gemensamma synpunkter som bland annat handlar om brister i analysen gällande avsaknad av totala skadekostnader som inbegriper statliga intressen så som järnväg och sjöfart/hamnar i Malmö samt avsaknad av kostnader som rör sanerings- och andra

efterkostnader som föränleds av översvämning av miljöfarlig verksamhet. Vidare betonas att den exploatering och stadsplanering som möjliggörs genom skyddsåtgärder och utfyllnader bör ingå i kostnadsanalysen.

Avslutningsvis lyfter nämnderna samstämmt behovet av en gemensam målbild av ett klimatanpassat Malmöområde och vilka ansvar som krävs hos olika aktörer för att nå målbilden. Ett större omtag av riskhanteringsplanen krävs.

Samarbete med kustkommuner i Skåne och gemensamt yttrande

För att tydliggöra kustkommunernas hållning kring klimatanpassning riskhanteringsplanerna har stadskontoret, tillsammans med fastighets- och gatukontoret samt stadsbyggnadskontoret tagit initiativ till ett kommungemensamt yttrande. Utöver tjänstepersoner från Malmö stad har tjänstepersoner från Bromölla, Burlöv, Helsingborg, Landskrona, Lomma, Malmö, Simrishamn, Skurup, Trelleborg, Vellinge, Ystad och Ängelholm kommuner medverkat i framtagandet. Syftet är att sända gemensamma synpunkter till länsstyrelsen som ett komplement till respektive kommuns egna yttrande.

Det gemensamma yttrandet lyfter gemensamma principer och ställningstaganden kring klimatanpassning i allmänhet och riskhanteringsplanerna i synnerhet. De gemensamma synpunkterna ligger i linje med vad som föreslås i Malmö stads egna remissvar i detta ärende. Det föreslås att det gemensamma yttrandet översänds från Malmö stad å vägnar av de kommuner som beslutar att ställa sig bakom yttrandet och därmed signerar underlaget.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret instämmer överlag i nämndernas synpunkter och har tagit fram ett förslag på yttrande baserat på dessa. Ett gemensamt yttrande med andra kustkommuner bedöms utgöra ett värdefullt komplement till Malmö stads egna remissvar i dialogen med länsstyrelsen och andra myndigheter. I komplexa frågor som rör klimatanpassning och kustskydd fordras ett utvecklat samarbete både regionalt och nationellt, enligt stadskontoret. Strategier och ställningstaganden om hur Malmö som kustkommun ska utvecklas, förvaltas, nyttjas och skyddas samt hur olika allmänna intressen ska prioriteras för att möta samhällets alla behov är en regional och nationell angelägenhet. Därför är det av största vikt att kommunerna understöds i sin samhällsplanering på såväl kort som lång sikt.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör